

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fila actela va est de trei ori pe luna, in 10. 20. 30-a di pone la regulare; era de a-ici incolo o data pe septemana, ca si pone actela: Martiser'a. — Prenumeratiu nile se primescu in tote dillele.

Pretulu pentru Ostrungur'a: pre anu 6 fi. pre 1/2 de anu 3 fi. pre unu trimumiu 1 fi. 50 cr. era pentru strainetate: pre anu 8 fi. pre 1/2 de anu 4 fi. pre unu trimumiu 2 fi. in v. a.

Tote sodieniele si banii de prenumeratione sunt de a se tramite la Redactiunea diurnalului:

Aradu, strat'a Teleki, nrulu 27.

Inseritiunile se primescu cu 7 cr. de linia, si 30 cr. tacse timbrale.

Unu esemplariu costa 15 cr. si se pote capeta in librari'a lui M. Klein jun d'in Aradu.

Clopotulu.

— Poema cu problema.* —

Tong, tong, tong,
Bongo, bongo, bong,
Suna d' asurdiesce,
Lumea o 'ngrozesce,
Unu „Clopotu“ 'noitu,
Care s'a chichitu
Chiaru in Bucuresci,
Cu bani jidovesci.

Clopotulu era
Candu-va 'n vremea sa
Laudatu si vestitu
Der „Glocke“ numitu
Si atunci cantá
'n limb'a Hop-sa-sfa,
Der asiè de mundru
Cantá — bata-lu sfantu' —
De 'ncantá pamentu'

Si unu clopotariu,
Grosu la busunariu,
Se pune si ia
Limb'a ce avea,

*) De curendu a aparatu in Bucuresci unu opu, ce cuprinde o poema a lui Schiller, tradusa pe romanía de Dru Adolf Stern, intitulata „Clopotulu.“

Scopulu traducerei — precum amu aflatu — este, ca noi, romanii sa nu facemu diferintia de nationalitate, ci sa inchidemu ochii, ca a-poi vomu vedè (!), ca n' avemu de catu amici.

Li damu deci acesta parodia, dreptu respunsu. Era dlu traducatori sa grigesca, a nu se inneca cu ea, ca-ci e scrisa intr'o limba cam tiandurósa

Si face-o minune,
Ca 'n locui ii pune
— Ca sa se falésca —
Limba romanésca!

Si-acum cu 'estu clopotu
Face mare sgomotu,
Ca-ci bongane-asiá,
Ca candu ai bagá
In gura nemtiésca
Limba romanésca,
Si-accepti sa vorbésca
'n limb'a — — jidovéscá!

Der v'ati pacalitu
Dec' ati socotitu,
C'acelu „Clopotielu“
Ar fi de otielu,
Seu de altu egalu
— La sunetu — metalu,
Ca-ci e o prostia
Pusa pe hartia
De unu hepelasu,
Puiu de jidovasu,
Intr'o carticea
— Vai si-amaru de ea! —
Clopotulu numita,
Care ne invita,
Sa fimu mai leali,
Mai drepti, mai egali,
Facia de dusmani;
Era pre jidani
Sa-i punemu pandari
Palu nostu busunariu,
C' atunci ei ne lauda
La frundia si ierba . . . ,
Si chiaru sa remasiescu

Cà némulu romanescu
 Ar avé renume
 — *A-fara din lume!* —
 Avè-ar si Roman'ă
 Tóta simpat'ă
 A jidanesci glóte,
 Ce-ar iubi-o tóte,
 — *De-ar trage pe mórte!* —

Autorulu ei,
 — Pape-lu siepte smei —
 E Dru Adolf Stern.
 Patriotu modernu,
 Care adi e rusu,
 Mane di e prusu,
 Poimane francezu,
 Turcu, magiaru, englezu,
 Ba chiar si chinezu
E pentru 'nteresu,
 Cum sunt toti jidani
 Si 'n parte . . . tiganii.

Deci neci nu-e minune,
 C' acum'a se pune,
 Si se bate 'n peptu
 Sà capete dreptu:
 A face Geschäft,
 Pe cuventu d'onóre,
 Cà pe elu flu dóre
 De noi, *si sentiesce*
Coratu romanescu.

Opu-i e poem'a
 Si are problem'a
 Cu-a lui versu(ri)rele
 Pe romani se 'nsiele
 Totu mereu, incetu,
 Pon' li voru dá dreptu:
 Cum au pe la noi
 Toti d' alu lui Stern soiu,
 Cari sunt arendasi
 La satu si orasi;
 Cà-ci noi — Dieu — p' a-ici
 Suntemu toti calici,
 Nu potemu sa vindemu,
 Neci sa intreprindemu,
 Vr'o negustoria,
 Séu vr'o industria,
 Fiindu-cà ori ce vine
 De prin tieri straine,
 Ba si de p'a-ici
 Ce e din fabrici,
 Negotiu . . . marfa multa,
 Materi a bruta,
 'nainte poti sci,
 Cum-cà mai antaiu
 Treb'e sa s'opresca
 'n mana jidovesca;
 Er tu — vrei nu vrei —
 Trebue sa iei
 Marfa de la ei,
 Si chil'a s' o platesci,
 Batàr sa pocnesci,
 Mai scumpu cu unu leu,
 De càtu unu evreu.

Deci elu mai usoru
 Dà mai multisioru,
 Si si-atunci'a are
 Unu profitu mai mare,
 De càtu unu romanu,
 Ce dà mai pucinu.
 — A-poi cum sa tià
 Romanulu pravalia?!

Deci cum — Dómne sfinte —
 Va pasi 'nainte
 Brav'a nóstra ginte?!
 Candu ei au luat
 In opidu si satu
 Regali'a cu bani
 Totu pe diece ani,
 Care dreptu e 'n màni
 De spàhli straini,
 — Armeni si magiari,
 Toti judo-fili mari, —
 De la cari jidani
 Lu-cumpara cu banii,
 For' sa aiba frica,
 Cà romanulu strica.

Poftimu libertate
 Si egalitate!
 Déca nu-e iertatu
 La nime din satu,
 Sà vinda lumina,
 Sare si slanina,
 Vinu si vinarsu bunu,
 Carne si tutunu. —
 Dér unu singuru omu,
 Cu dreptu de la-unu domnu
 E indreptatitu,
 Cu 'npatratu profitu,
 Sà vinda la romànu
 Scumpu, reu, si pucinu;
 A-poi maiestri'a
 Comerciu si-industri'a:
 Cum sa inflorésca
 'n tiér'a Ungurésca?
 Candu nu-e cu putintia
 Sà faci concurentia!!

Faca cin' ce-a vré,
 Cà noi vomu tiené
 Gur'a totu inchisa,
 Limb'a de gátu prinsa.

Dér vedi fratióre
 Pre ei cum fi dóre:
 Déca sunt tractati
 A Dumnia-loru frati
 Dupa a loru fapte,
 Tocmai cum se cade.

Ei cu totii ti-sbéra
 In lume si 'n tiéra:
 Focu, pràpàdu, pericolu,
 Furtuna si viscolu,
 Tortura si-omoru,
 Cà-e pe némulu loru!

In Angli'a cea culta
 Ei au protectia multa,
 Cà-ci jidanii toti
 A-icia sunt lordi,
 Milordi si bancari,
 St-altfeiu de domni mari,
 Cari acum o luna
 Cu totii 'npreuna
 Ei s'au adunatu
 Si au tienutu sfatu:
 Ca deputatiuni
 Cu petitiuni
 Sà mérga 'n colindatu,
 Pentru patronatu,
 L'alu mariloru puteri,
 Drepte ministeri,
 Cari sà poruncésca
 Si sà legiuésca:
 'n tiér'a romanésca
 Sà dea dreptu deplínu
 La càti jidani vinu:
 Sà li ie din gura
 Panea , prin usura,
 Sà-a-poi totu pe rându
 Casa sà pamentu, —
 — Precum au facutu
 P'a-ici nu de multu,
 De astadi se róga
 Domnulu de derlôga! —

Dru Adolf Stern,
 — Dru Adolf Stern,
 Tu-areti la guvernú:
 Cum-cà, pentru dreptu
 D'a face Geschäft,
 Jidovu-e poetu
 Lîteratu, fruntasîu
 Patriotu , ostasîu.
 Si-e inventrosu,
 Tierei de folosu
 — Ba d'ar fi poftitu
 Proiectulu neprimitu,
 Sà mergeti la plivitu,
 La cósá, la sapatu,
 — Pone vi-ar fi datu
 Dreptulu ce-ati speratu,
 De siguru eu crediu,
 Sí-a-colo-ati fi mersu!!

Inse unu guvernú,
 Cu sentiu bunu, paternu,
 Nu va fi càlâu
 Bravu némului seu,
 Pentru nu sciu cine
 Venituri straine.

Dér sà-o scie-unu Stern:
 Cum-cà in eternu
 Jidovulu stâpânu
 Pe pamentu romanu
 N'omu lasá sà fia,
 Măcar sà totu scrie
 'n versu sî 'n poesia
 Pe „Clopotu“ — de hârtia! . . .

Furnic'a.

Càrti sí solfi.

Soro Fléncó!

Ti-am fostu promisú, cà ti voiú aduce prin o epistóla la cunoscîntia alianti'a secreta, ce au facutu unele preutese, dascalitie si mai si gâsdâritie dreptre-saritene, descoperindu-ti deja scopulu lorú, vinu acum a-mi implinî promissiunea. En asculta déra a-ci: intentiunea lorú nu e a ajutá la ocuparea Novibazarului, ci ca cela a Nihilistiloru: de a bombardá si atacá onórea celora-l-alte dame cinstite si domni din prejuru. Alianti'a se afla din colo de Murâsiu, in partea adnecsata càtrá dieces'a Aradului in comun'a **Casiulu de Birca**. Siedelnitiele se tienu de comnu in Castetulu lui Cucuveic'a Folticosu. Se compune din membrele: **Len'a Hotiopélca, Lenuti'a Martanuti'a*)** nobile de **Ilov'a, Mirl'a Gobesniti'a, Cati'a Tiopa, — Veron'a Puturós'a, Sni-t'a Juchelu** si unu membru cursoriu: **Cucuveic'a Folticosu**. Aceste personagie a-poi au agentii lorú prin sate: slugi si slujnice, cari in tóta septeman'a vinu cu repórte de pre la sate; a-poi densele, luandu-le pe la finea septemanei in o siedelintia in desbatere, si melitiare, aducu unu decisu, care lu predau cursoriului, spre a-lu publicá unor'a si altor'a.

Me rugai de densele, ca sà me primésca si pre mine in alianti'a lorú, cugetandu, cà astfelu voiú poté multe descoperi lui badea Gur'a-Satului, stapamului nostru, inse densele, din fire alu dracului precum sunt, me respinsera, dicendu-mi: cà débra-ce nu-mi cunoscu conduit'a, nu sciu cà óre la mamele sante din L. primitu am crescerea mea, poté-voiú ave manierile Martanutiei, nu me potu primi. Védiendu eu acum scopulu lorú celu delicatu, ma audiendu, cà, descoperindu-li-se alianti'a, densele se sentu cam rusínate, le-am parasitu, lasandu-le in pecatele lorú si dandu-li buna pace, sà-si petréca ca si pone a-ci, cu slugii si slujnicele cele mai de pe urma.

Facendu-ti deci aceste cunoscute, te rogu ca pre o sora, si incungiuri acele locuri intunecóse, ca nu cumva sà poticnesci, in risulu abonantiloru lui badea „Gur'a-Satului“ si spre ocar'a gentilei nóstre dame, cuviósei **Ern'a Petrill'a**. Sarutandu-te sum

Lunc'á-mica, in diu'a despartirei dascaliloru
 de Aradu. a ta sora de cruce:

Trénc'a m. p.

Anecdota istorica.

Regele Borusiei, Vilelmu alu III.-le esiea din teatru. Directorulu teatrului ilu insoei pone la trasura. Din intemplare tocmai atunci trecú pe a-colo unu báiatu (stegártu) de cismaria, care strigá, intorcendu-si cism'a ce ducea, unu stentoricu: „**dobitocule!**“

— „**Mie-mi dice, Maiestate!**“ Observá, cu unu glasu tórté seriosu si afirmativu, curtesanulu directoru.

*) prevediuta cu atestatu de cualificatiune din moralu, din partea călugáriloru din R. — L.

Trénc'a.

Magazinulu lui Gur'a-satului.

Limb'a romanésca cu finea deceniului VIII. din secolu alu XIX.

3206.

Inaltulu Ministeriu alu Culteloru si Instructiunei publice cu ordinatiunea de dto 13 Juniu a. c. Nrulu 15363 opresee a se folosi in scólele poporale cartea scolastica edata prin **Fabianu Vendel** docinte in **Báth** in limb'a slovena, su titulu: „**Dejepis Uhorskav otázkach a odpoved ách pre národnie školy král ovstva uhorského,**“ cu observare, cá dupa emandarea unoru gresieli din numit'a carte, acea va pote erasi intra in folosintia, desprece de dora au vutu retaci óreunde prin diecesa, si aceasta limba pentru statulu notitiei si acomodarei ve insucintiamu.

Din Siedinti'a Consistoriala tienuta in Gherl'a la 1 Juliu 1879.

Joanu Anderko **homorodanulu** m. p.
Prepositu, si Vicariu gen. Capitulare.

Gur'a lumei.

(Si nebunii au diuare.) In asilulu centralu de alienati din Vien'a a apàrutu unu diuaru, redactatu de directorulu asilului, cu colaboratiunea pensionariloru sei.

In primele numere a le acestui diuaru se vede o polemica fórte viua, dér plina de curtoasia, intre duci din laboratorii alienati.

A . . . aréta totu ce a gásitu ridiculu in monomani'a colegului seu B . . . , care pretindea, cá barb'a sa erá de iérba si trebuia, prin urmare, sà fia udata in fia-care dí.

B . . . , sentiendu-se tare atinsu, respunde, in numerulu urmatoriu, printr'o disertatiune, pentru a demonstrá, cá manier'a sa de a vedè e bine fondata si ataca credinti'a absurda a dlui A . . . , care nu be neci o-data apa din pàharu, ci e obligatu a suge ap'a prin mediloculu unui paiu, pentru a evitá topirea nasului seu, care erá de sàharu albu!

Reletàmu dupa „Romanulu„ de nescie **doftoritie ciudate** in felulu loru. — Femeile Susan'a Marcu Cioranu, Parachev'a lui Nicolae Conu si Paraschev'a lui Georgiu N. Conu sunt nescie doftoritie in felulu loru. Sub pretestu de a vindecá, ele detera ieri sociéi dlui Al. Radulescu, calea Mosiloru, nrulu 35. din Bucuresci, nescie lécuri, cari o ametira si adormira atátu de bine. in cátu potura scotoci prin casa pone candu gásira nescie **giuvaere** (scumpeturi), pre cari le luara si se fàcura cu ele nevediuete. **fore a mai asceptá onorariulu pentru face-rea receptei.** Inse ori-cátu de nevediuete s'au fàcutu, **politi'a**, care trebuie sà véda totu — in cátu se si díce cá are ochi de Argosu — **a fostu destulu de indiscretu, de a vedè si unde se ascunsesera** acele originale doftoritie, **si destulu de pucínu politicósa facià de**

nesce dame, pentru a le conduce la alta ascundietóre, unde, de si nu sunt mai pucínu sigure si ferite de priviri indiscrete, totu-si potu avè neplàceri. — cá-ci siederea in acelu locu li póte stricá reputatiunea de doftoritie, ceea ce li-ar face sà-si pérda clientel'a.

In Romania, unde sunt o mana de unguri ciangài, dílele aceste, s'a denumitu prefectu (főispán) la Botosiani dlu generalu Tobias Gergely, unu unguru de vitia. La noi, in Ungaria, unde sunt 3½ milióne de romani, in o massa compacta, „nanyi“ neci unu prefectu de romanu.

— Alu naibei mai e fratiitatea si egal'a indreptatire pe la noi!

Tand'a si Manda.

T. Spune-mi tu, Gurene: cine e dlu Péter!

M. Gusiatule, dér tu neci atât'a glàgària n'ai in capu, ca sà scii cine e dlu Péter?!

T. Io sciu, cá e o bidigania mare acestu Péter, déra slujb'a lui nu o sciu. —

M. Sà-ti spunu io: dlu Péter nu e unu gusiatu, ci e acel'a, care, **dupa chefu**, schimba pe juratii si revetiarii satului nostru.

T. Ho, ho! Sà taci din gura, cá acum sciu bine cine e Péter. E celu cu dreptatea in càlcáiuulu celu strimbu alu cismei sele. Ti multiumescu de deslucire

Gur'a orasiului.

Se aude, cá es-profesorele de limb'a magiara pentru dascalii romani si prin urmare mojici, dlu **Nevoianu**, dupa terminarea cursului, sà fia tramisu agenti de ai sei prin partile Oravitiei si a le Caransebesiului, sà cerce **pe la màcelarii de pe a-colo**, nu cumva fi voru aflá **nesce plumani** in loculu plumaneloru sele vendute guvernului ungurescu pentru cei 5 fiorini pe dia, 200 fi. onorariu si spese de caletoria.

— Confirmandu-se vestea, remanemu curiosi de resultatu.

De pe la cas'a satului.

Dlui M. A. in B. — Tréb'a particularia in apistóla separata. Costulu abonamentului ilu voiu primi, precum si concursulu spiritusalu apromisu, — adica totu ce se apromite. Nrulu acel'a déra a amblatu ca jidovulu ratecitoru. Resalutare!

Proprietariu, editori si redactoru respundietori:u **Mircea V. Stanescu.**

Cu tipariulu lui Stefanu Gyulai in Aradu.

Spect. Omu Francisav Hojsu Longinu cand avocat.